

Innhald

1	Innleiing og føremål med dokumentet.....	3
2	Konsolidering.....	4
3	Ansvarleg kapital og kapitalkrav.....	6
4	Kredittrisiko og motpartsrisiko.....	9
5	Eigenkapitalposisjonar	15
6	Renterisiko.....	18
7	Styring og kontroll av risiko.....	20

1 Innleiing og føremål med dokumentet

Føremålet med dette dokumentet er å oppfylle krava til offentleggjering av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskrifta sin del IX (pilar 3).

Alle tal i dokumentet er pr. 31. desember 2020, og vert rapportert i heile tusen kroner med mindre anna går fram av dokumentet.

Kapitaldekningsregelverket er basert på tre pilarar:

Pilar 1: Minimumskrav til ansvarleg kapital

Pilar 1 er eit minimumskrav til ansvarleg kapital og utgjer minst åtte prosent av berekningsgrunnlaget for kredittrisiko, marknadsrisiko og operasjonell risiko. Dei metodane som banken brukar ved berekning av minimumskrava for høvesvis kredittrisiko, marknadsrisiko og operasjonell risiko er vist i figuren nedanfor:

Type risiko	Valt metode
Kredittrisiko	Standard
Marknadsrisiko	Standard
Operasjonell risiko	Basis

Pilar 2: Vurdering av samla kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Pilar 2 er krav om at bankane har ein prosess, ICAAP¹, der banken vurderer kapitalbehovet i høve til banken sin risikoprofil, og utarbeidar ein strategi for å vedlikehalda kapitaldekninga innanfor dei rammene som er vedtekne. Tilsynsmyndigheitene skal overvake og evaluere banken si interne vurdering av kapitalbehov og tilhøyrande strategi. Tilsynet skal setje i verk passande tiltak dersom dei ikkje vurderer prosessen for å vere tilfredsstillande.

Pilar 3: Institusjonane si offentleggjering av informasjon

Pilar 3 er eit krav om at finansiell informasjon om kapitaldekninga og ICAAP-prosessen vert gjort offentlig.

Føremålet med Pilar 3 er å supplere minimumskrava i Pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølginga i Pilar 2. Pilar 3 skal bidra til auke marknadsdisiplin gjennom krav til offentleggjering av informasjon som gjer det mogleg for marknaden, mellom anna analytikarar og investorar, å vurdere banken sin risikoprofil, kapitalisering, styring og kontroll.

¹ICAAP = Internal Capital Adequacy Assessment Process = totalt kapitalbehov

1.1 Standardmetoden

Sogn Sparebank nyttar standardmetoden ved berekning av kapitalkrav for kredittrisiko. Standardmetoden inneber at det vert nytta standardiserte, myndighetsbestemte risikovektar ved berekning av kapitalkravet. For berekning av kapitalkrav for operasjonell risiko, vert basismetoden nytta, noko som inneber at kapitalkravet vert rekna i høve til inntekt siste tre år.

Det vert vist til annan litteratur for ei nærare beskriving av kapitaldekningsreglane.

2 Konsolidering

I konsernrekneskapet for Sogn Sparebank inngår Sogn Sparebank (mor), Sogn Sparebank Egedomsmeikling AS (dotter), ISSB Egedom AS (dotter) og Sogn Forsikring AS (tilknytt selskap).

2.1 Konsolidering

Konsernrekneskapet er utarbeidd som om konsernet var ei økonomisk eining. Det er brukt einsarta rekneskapsprinsipp for selskap som inngår i konsernrekneskapet. Alle vesentlege konserninterne transaksjonar, mellomverande og urealiserte vinstar og tap på transaksjonar mellom selskap som inngår i konsernet, er eliminert ved konsolidering av konsernrekneskapet.

Sogn Sparebank har ikkje felleskontrollert verksemd, selskap der investeringa er trekt i frå ansvarleg kapital og selskap i konsernet som ikkje er konsolidert og der investeringa ikkje er trekt i frå ansvarleg kapital.

2.1.1 Datterselskap

Tabellen gir ei oversikt over datterselskap som er fullt konsolidert, oppkjøpsmetoden, der investeringa er trekt frå i ansvarleg kapital:

2020

Namn på selskapet	Org. nr.	Tal aksjar	Eigarandel	Bokført verdi	Motteke utbyte
Sogn Sparebank Egedomsmeikling AS	984 032 404	177	100 %	600	0
ISSB Egedom AS	912 735 753	65	65 %	7.550	0
Sum investering i datterselskap				8.150	

2019

Namn på selskapet	Org. nr.	Tal aksjar	Eigarandel	Bokført verdi	Motteke utbyte
Sogn Sparebank Egedomsmeikling AS	984 032 404	177	100 %	1.279	0
ISSB Egedom AS	912 735 753	65	65 %	7.150	0
Sum investering i datterselskap				8.429	

Investering i datterselskap er i morbanken sitt rekneskap bokført til 8,1 mill. kroner pr. 31.12.2020.

Sogn Sparebank Egedomsmeikling AS

Sogn Sparebank kontrollerer 100 % av Sogn Sparebank Egedomsmeikling AS. Selskapet skal drive med egedomsmeikling i Indre Sogn. Selskapet har tre

tilsette. Forretningskontoradressa til Sogn Sparebank Egedomsmeikling AS, er Storevegen 24, 6884 Øvre Årdal.

ISSB Egedom AS

Sogn Sparebank kontrollerer 65 % av ISSB Egedom AS. Selskapet skal drive med investering i fast egedom eller selskap som eig fast egedom. Selskapet har ingen tilsette. Forretningskontoradressa til ISSB Egedom AS, er Statsråd Evensens veg 8, 6885 Årdalstangen.

2.1.2 Tilknytt selskap

Tabellen gir ei oversikt over tilknytt selskap som er fullt konsolidert, oppkjøpsmetoden, der investeringa er trekt frå i ansvarleg kapital:

Namn på selskapet	Org. nr.	Tal aksjar	Bokført verdi	Eigarandel	Del av stemmerett	Forretningskontor	Type verksemd
Sogn Forsikring AS	991 650 350	351	135	35 %	35 %	Bergen	Forsikring
Sum investering i tilknytt selskap			135				

Investering i tilknytt selskap er i morbanken sitt rekneskap bokført til 0,14 mill. kroner pr. 31.12.2020.

Sogn Forsikring AS

Sogn Sparebank kontrollerer 35 % av Sogn Forsikring AS. Forsikringselskapet er samlokalisert med Sogn Sparebank i Bergen og skal selja Eika Gruppen AS sine forsikringsprodukt. Selskapet har pr. 31.12.2020 ein tilsette.

2.2 Forskjellar mellom rekneskapsmessig konsolidering og konsolidering etter kapitaldekningsbestemmelsane

Dotterselskapa, Sogn Sparebank Egedomsmeikling AS og ISSB Egedom AS er konsolidert etter dei same prinsippa i rekneskapsamanheng som i kapitaldekningsmessig samanheng.

Namn på selskapet		Eigardel	Rekneskapsmessig konsolidering	Kapitaldekningsmessig konsolidering
Sogn Sparebank Egedomsmeikling AS	Dotterselskap	100 %	600	600
ISSB Egedom AS	Dotterselskap	65 %	7.550	7.550
Sogn Forsikring AS	Tilknytt selskap	35 %	135	135

2.3 Avgrensingar på overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom konsernselskap

Det er ikkje inngått avtalar, privatrettslege eller andre faktiske avgrensingar som gjeld overføring av kapital mellom selskapa, Sogn Sparebank (mor), Sogn Sparebank Eigedomsmekling AS (dotter), ISSB Eigedom AS (dotter) og Sogn Forsikring AS (tilknytt selskap), i konsernet.

Høve til overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom selskapa i konsernet er regulert av den til eikvar tid gjeldande lovgiving for bransjen.

3 Ansvarleg kapital og kapitalkrav

3.1 Ansvarleg kapital

Sogn Sparebank sin ansvarlege kapital er kjernekapital. Kjernekapitalen er sett saman av sparebankens fond, overkursfond, utjamningsfond, gåvefond, fond for urealiserte gevinstar, fondsobligasjonar og eigenkapitalbevis.

3.1.1 Spesifikasjon av ansvarleg kapital

Tabellen nedanfor viser berekningsgrunnlaget for kredittrisiko fordelt på dei enkelte engasjementskategoriane slik dei er definert i kapitalføreskrifta. I tillegg viser tabellen kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samla berekningsgrunnlag.

Tal i tusen kroner	2020	2019
Eigenkapitalbevis	30.953	30.953
Overkursfond	32.812	32.812
Sparebankens fond	711.362	685.626
Gåvefond	30.378	32.374
Utjamningsfond	48.345	44.352
Fond for urealiserte gevinstar	31.120	36.035
Frådrag	-113.460	-112.840
Rein kjernekapital	771.510	749.312
Fondsobligasjonar	40.000	40.000
Kjernekapital	811.510	789.312
Ansvarleg lånekapital	0	0
Netto ansvarleg kapital	811.510	789.312
Eksponeringskategori (vekta verdi)		
Statar	0	0
Lokal regional styresmakt	450	49
Institusjonar	40.445	24.274
Føretak	147.109	225.303
Pantesikra eigedom	2.361.725	2.190.916
Forfalne engasjement	100.791	29.670
Høyrisiko	123.077	13.538
Obligasjonar med fortrinnsrett	7.546	8.563
Institusjonar og føretak med kortsiktig rating	59.629	36.195
Andelar verdipapirfond	75.115	40.060
Eigenkapitalposisjonar	220.895	229.485
Andre engasjement	249.274	243.831
Sum berekningsgrunnlag for kredittrisiko	3.386.056	3.041.884
Berekningsgrunnlag frå operasjonell risiko	213.795	213.795
Berekningsgrunnlag	3.599.851	3.255.679
Kapitaldekning i %	22,54 %	24,24 %
Kjernekapitaldekning	22,54 %	24,24 %
Rein kjernekapitaldekning i %	21,42 %	23,02 %

3.1.2 Konsolidering av samarbeidande grupper

Frå 01.01.2018 skal alle bankar rapportere kapitaldekning konsolidert med eigarandel i samarbeidsgrupper. Banken har ein eigarandel på 2,06 % i Eika Gruppen AS og på 1,3 % i Eika Boligkreditt AS. Forholdsmessig konsolidering av Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS:

	2.020	2019
Rein kjernekapital	864.146	852.425
Kjernekapital	913.626	902.915
Ansvarleg kapital	925.574	916.126
Berekningsgrunnlag	4.197.640	3.821.557
Rein kjernekapitaldekning %	20,59 %	22,31 %
Kjernekapitaldekning %	21,77 %	23,63 %
Kapitaldekning %	22,05 %	23,97 %
Uvekta kjernekapitaldekning (Leverage Ratio) %	10,33 %	10,74 %

3.1.3 Banken sine kapitalkrav

Banken har blitt underlagt eit Pilar 2–krav på 3,0 % som gjeld frå 30.06.2017. Banken har eit kapitalmål på 15,8 % på rein konsolidert kjernekapital. Banken sitt minstekrav til leverage ratio er på 5 % av eksponeringsbeløpet. Då banken har størst andel av eksponeringsbeløpet i det konsoliderte kravet til leverage ratio, blir kravet sett på konsolidert basis til 5 %. Dette er ei forenkling. Sett i samanheng med forventa finansiell utvikling, regulatoriske kapitalkrav og marknaden sin forventning, har styret fastsett mål for rein kjernekapital, kjernekapital, ansvarleg kapital på konsolidert nivå. Styret har vedteke følgjande kapitalmål på konsolidert nivå:

2019	
Fastsett styringsbuffer (dekkast av rein kjernekapital)	
Styringsbuffer	1,0 %
Kapitalmål konsolidert (kapitalbehov + styringsbuffer)	
Rein kjernekapitaldekning	16,7 %
Kjernekapitaldekning	18,2 %
Ansvarleg kapitaldekning	20,2 %

3.2 Bufferkrav

Etter lova skal banken ha ein bevaringsbuffer på 2,5 prosent, ein systemrisikobuffer på 3,0 prosent og ein motsyklisk buffer på 2,5 prosent. Nivået på den motsykliske bufferen blir fastsett av Finansdepartementet kvart kvartal.

Banken har pr. 31.12.2020 eit kombinert kapitalbufferkrav på 288,18 mill. kroner:

Buffertype	Krav til kjernekapital pr. 31.12.2020	
Bevaringsbuffer		90.058
Systemrisikobuffer		108.069
Motsyklisk buffer		90.058
Kombinert bufferkrav		288.185
Minimumskrav til kjernekapital	5,0 %	180.116
Tilgjengeleg rein kjernekapital utover minimumskrav og bufferkrav		281.011

Banken har 281,01 mil. kroner tilgjengeleg i rein kjernekapital utover minimumskrav og bufferkrav.

3.3 Uvekta kjernekapitalandel

Uvekta kjernekapitalandel vert rekna ut frå berekna kjernekapital med og utan overgangsordningar delt på engasjementsbeløp for balanseførde og ikkje balanseførde postar i kapitaldekningsoppgåva, justert for konverteringsfaktorar iht. i CRR artikkel 429, nr. 10.

Tal i tusen kroner	2020	2019
Uvekta kjernekapitalandel		
Derivat: Framtidig eksponering ved bruk av marknadsverdimetoden		
Postar utanom balansen med 10 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	0	0
Postar utanom balansen med 20 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	67.527	66.014
Postar utanom balansen med 50 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	87.987	107.850
Postar utanom balansen med 100 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	11.193	12.852
Andre eigendelar	7.135.405	6.678.467
Regulatoriske justeringar i kjernekapital	-106.829	-108.274
Regulatoriske justeringar i kjernekapital etter overgangsreglar	-106.829	-108.274
Totalt eksponeringsbeløp	7.195.283	6.756.909
Totalt eksponeringsbeløp etter overgangsreglar	7.195.283	6.756.909
Kapital:		
Kjernekapital	811.429	789.311
Kjernekapital etter overgangsreglar	811.429	789.311
Uvekta kjernekapitalandel:		
Uvekta kjernekapitalandel	11,28 %	11,68 %
Uvekta kjernekapitalandel etter overgangsreglar	11,28 %	11,68 %

4 Kredittrisiko og motpartsrisiko

4.1 Definisjon av mislighald og verdifall

4.1.1 Definisjon mislighaldne engasjement:

Eit engasjement vert vurdert å vere misleghalde når kunden ikkje har betalt forfalne terminar på utlån innan 90 dagar etter forfall eller når overtrekk på rammekreditt ikkje er dekkja inn som avtalt innan 90 dagar etter at rammekreditten vart overtrekt.

4.1.2 Definisjon andre tapsutsette engasjement:

Eit engasjement vert vurdert å vere tapsutsett, sjølv om det ikkje er misleghalde enno, når det er identifisert objektive bevis på verdifallet.

4.1.3 Definisjon verdifall:

Utlån og garantiar vert vurdert etter "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantiar i finansinstitusjonar av 21.12.2004". Utlån vert målt ved første gongs balanseføring til verkeleg verdi (lånebeløpet som er overført til kunden). Ved seinare måling, vert utlån vurdert til amortisert kost fastsett ved bruk av effektiv rentemetode, som forenkla vil sei er utlånet sin balanseførte verdi ved første gongs måling, justert for mottekne avdrag og eventuell nedskrivning for tap. Dersom det ligg føre objektive bevis for at eit utlån eller ei gruppe av utlån har verdifall, vert det føreteke nedskrivning for verdifallet. Banken har utarbeida eigne retningslinjer for nedskrivning for tap på utlån og garantiar.

Kriterium for berekning av nedskrivningar på individuelle utlån, er at det ligg føre objektive bevis for verdifall. Objektive bevis på at eit utlån har verdifall inkluderer, i følgje utlånsforskrifta, observerbare data banken har kjennskap til om følgjande tapshendingar:

- a) Vesentlege finansielle problem hjå debitor.
- b) Betalingsmislegald eller andre vesentlege brot på kontrakten.
- c) Innvilga utsetting av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringar i rentesatsen eller andre avtalevilkår som følgje av finansielle problem hjå debitor.
- d) Det vert vurdert som sannsynleg at debitor vil inngå gjeldsforhandling, anna finansiell restrukturering eller at debitor sitt bu blir teken under konkursbehandling.

4.2 Metode for utrekning av nedskrivningar

Nedskrivingsbeløpa vert utrekna som forskjellen mellom balanseført verdi og noverdien av estimerte framtidige kontantstraumar. Ved utrekninga av dei framtidige kontantstraumane vert sikkerheitene vurdert til pårekneleg salspris med frådrag for salskostnader.

Identifiseringa av tapsutsette engasjement tek hovudsakeleg utgangspunkt i tapshendingar som ligg føre på balansedagen, men objektive bevis på manglande framtidig oppgjersevne hjå debitor vert òg vurdert. Banken føretekk kvartalsvise vurderingar av vesentlege engasjement med omsyn til individuelle- og gruppevise nedskrivningar.

Sogn Sparebank nyttar ein sannsynlegheitsbasert (PD – probability of default) risikoklassifiseringsmodell på alle kundar der det er risiko for tap for banken. Det betyr at alle kundar med lån, kreditt eller garanti blir risikoklassifisert, i tillegg til kundar med overtrekk større kr. 1.000.

Risikoklassifiseringsmodellane er delt i to hovudmodellar, ein for person- marknad og ein for bedriftsmarknad.

Hovudmodellane er igjen delt i ulike undermodellar. Det vert òg gjort eit modellmessig skilje mellom eksisterande og nye kundar. Risikoklassifiseringsmodellen som banken nyttar bereknar sannsynlegheit for at kunden går i mislighald i løpet av dei neste 12 månadane.

Følgjande risikoklassar vert nytta:

Sannsynlegheit for misleghald i prosent		
Risikoklasse	Frå og med	Til
1	0,01	0,10
2	0,10	0,25
3	0,25	0,50
4	0,50	0,75
5	0,75	1,25
6	1,25	2,00
7	2,00	3,00
8	3,00	5,00
9	5,00	8,00
10	8,00	100,00
11	Misleghald	
12	Tapsutsett	

Basert på risikoklassifiseringssystemet til Sogn Sparebank der risikoklasse 1 representerer lågast og risikoklasse 12 høgast risiko. I risikoklasse 11 er alle kundar med misleghald over kr. 1.000 i 90 dagar gruppert. I risikoklasse 12 er alle kundar som banken har vurdert som tapsutsette gruppert.

4.3 Fordeling på engasjementstypar, typar av motpartar og geografiske område

Matrisa viser samla engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivningar fordelt på engasjementstypar, typar av motpartar og geografiske område.

Engasjement¹ fordelt på engasjementstypar, geografiske område og typar av motpartar for morbank

2020	Utlån og fordringar	Unytta trekkrettar	Garantiar	Sum
Tal i tusen kroner				
Lønstakarar	4.826.838	272.159	14.745	5.113.742
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	97.942	18.333	526	116.800
Industri	37.227	3.207	4.331	44.765
Bygg og anlegg	238.454	32.824	30.649	301.926
Handel, hotell, transport, tenester	209.984	27.934	6.873	244.792
Finansiering, eigedomsdrift	305.475	25.792	4.408	335.675
Offentleg forvaltning og andre	80.011	4.593	3.995	88.600
Sum	5.795.930	384.843	65.527	6.246.300
Region Sogn	3.801.228	252.397	42.975	4.096.600
Landet elles	1.937.296	128.634	21.902	2.087.833
Sum	5.738.524	381.031	64.878	6.184.433
Gjennomsnitt²	4.978.021	332.304	89.634	5.375.309

¹Etter nedskrivningar i steg 1, 2 og 3

²Gjennomsnitt av inngåande og utgåande balanse siste år

4.4 Engasjement fordelt på engasjementstypar og gjenstående løpetid

Matrisa viser ulike engasjementstypar fordelt på løpetider.

2020							
Gjeld til kredittinstitusjonar	44	50 509	101 479	120 500			272 532
Innskot frå og gjeld til kundar		727 749				4 646 733	5 374 482
Obligasjonsgjeld	133	557	103 480	430 955			535 125
Ikkje renteberande gjeld	21 287	25 220	4 763	7 903	5 086		64 259
Unytta trekkrettar og ikkje utbetalte lånetilsegn	36 254	29 714				384 843	450 811
Sum forpliktingar	57.718	833.749	209.722	559.358	5.086	5.031.576	6.697.209
Netto	- 19 020	- 753 111	128 607	521 975	4 297 610	-3 826 249	349 812

2019							
Gjeld til kredittinstitusjonar	19 629	61 210	42 133	82 031			205 003
Innskot frå og gjeld til kundar		234 540				4 870 322	5 104 862
Obligasjonsgjeld	100 230	1 758	5 273	310 420			417 681
Ikkje renteberande gjeld	21 588	25 743	5 358	9 151	6 901		68 741
Unytta trekkrettar og ikkje utbetalte lånetilsegn	18 909	23 541				412 467	454 917
Sum forpliktingar	160.356	346.792	52.764	401.602	6.901	5.282.789	6.251.204

4.5 Misleghald, nedskrivningar og avsetningar på garantiar,

Matrisa nedanfor viser misleghaldne og tapsutsette utlån, individuelle nedskrivningar på utlån og avsetningar på garantiansvar fordelt på typar.

4.5.1 Forfalne og tapsutsette lån

	Under 1 mnd.	Over 1 t.o.m. 3 mnd.	Over 3 t.o.m. 6 mnd.	Over 6 t.o.m. 12 mnd.	Over 1 år	Sum forfalne lån	Tapsutsette lån	Trygd for forfalne lån	Trygd for tapsutsette lån
2020									
Privatmarknad	73.872	5.558	404	1.474	186	81.494	2.968	18.963	20.389
Bedriftsmarknad	112.143	0	20.665	7.613	19.863	160.284	31.133	14.100	41.322
Totalt	186.015	5.558	21.069	9.087	20.049	241.778	34.101	33.063	61.711
2019									
Privatmarknad	568	22.554	8.880	15.218	8.122	55.342	4.111	53.000	2.943
Bedriftsmarknad	6.592	12.547	0	0	1.005	20.144	78.615	13.515	52.615
Totalt	7.160	35.101	8.880	15.218	9.127	75.486	82.726	66.515	55.558

Brutto utlån fordelt etter trygd

	2020		2019	
	Beløp	%	Beløp	%
Tal i tusen kroner				
Utlån med pant i bustad	4.834.476	83,4 %	4.415.509	81,0 %
Utlån med pant i anna trygd	916.682	15,8 %	984.198	18,1 %
Utlån til offentlig sektor	0	0,0 %	0	0,0 %
Utlån utan trygd	44.772	0,8 %	52.140	1,0 %
Ansvarleg lånekapital	0	0,0 %	0	0,0 %
Brutto utlån	5.795.930	100 %	5.451.847	100 %

4.5.2 Eksponering på utlån

2020		Ned-	Ned-	Ned-	Unytta		Ned-	Ned-	Ned-	Maks kreditt-
Tal i tusen kroner	Brutto utlån	skrivning	skrivning	skrivning	trekkrettar	Garantiar	skrivning	skrivning	skrivning	eksponering
		steg 1	steg 2	steg 3			steg 1	steg 2	steg 3	
Lønstakarar	4.828.476	-432	-1.597	-7.192	272.159	14.745	-13	-46	0	5.106.100
Næringssektor fordelt:										
Jordbruk, skogbruk, fiske	96.001	-34	-8	0	18.318	526	-7	0		114.796
Industri	37.528	-5	-530	-5.179	3.222	4.331	-1	-27		39.339
Bygg og anlegg	238.454	-688	-952	-10.000	32.824	30.649	-60	-175		290.052
Handel, hotell, transport, tenester	77.724	-24	-16	-250	18.705	2.188	-8	-14		98.305
Finansiering, eigedomsdrift	437.735	-244	-1.348	-5.000	35.022	9.093	-14	-57		475.187
Offentleg forvaltning og andre	80.012	-45	-36	0	4.593	3.995	-4	-4		88.511
Sum	5.795.930	-1.472	-4.487	-27.621	384.843	65.527	-107	-323	0	6.212.290

2019		Ned-	Ned-	Ned-	Unytta		Ned-	Ned-	Ned-	Maks kreditt-
Tal i tusen kroner	Brutto utlån	skrivning	skrivning	skrivning	trekkrettar	Garantiar	skrivning	skrivning	skrivning	eksponering
		steg 1	steg 2	steg 3			steg 1	steg 2	steg 3	
Lønstakarar	4.537.798	-884	-1.908	-4.169	268.240	35.277	-22	-6		4.834.326
Næringssektor fordelt:										
Jordbruk, skogbruk, fiske	97.193	-34	-3		17.484	526	-8	-2		115.156
Industri	46.397	-24	-69	-9.250	11.844	9.061	-12	-3		57.944
Bygg og anlegg	217.958	-261	-504		50.747	31.532	-80	-251		299.141
Handel, hotell, transport, tenester	199.092	-196	-360	-7.000	31.800	7.642	-75	-24		230.879
Finansiering, eigedomsdrift	286.325	-234	-1.091	-10.000	22.722	4.134	-45	-85		301.726
Offentleg forvaltning og andre	67.084	-70	-71		9.630	2.714	-13	-16		79.258
Sum	5.451.847	-1.703	-4.006	-30.419	412.467	90.886	-255	-387	0	5.918.430

4.6 Bruk av offisiell rating til kapitaldekningsføremål

Etter standardmetoden kan kapitalkravet vere avhengig av motparten si offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad vere aktuelt for banken sine lånekundar, men kan vere aktuelt for utstedarar av verdipapir som banken plasserer i. I så fall er det ratingar frå Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle. Sogn Sparebank har pr. rapporteringstidspunkt ingen engasjement der ratinga påverkar kapitaldekninga.

4.7 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheiter m.v. ved fastsetting av kapitalkrav

Matrisa nedanfor viser samla engasjementsbeløp før og etter at det er teke omsyn til sikkerheiter (garantiansvar og finansielle sikkerheiter) og engasjementsbeløp som er trekt i frå den ansvarlege kapitalen.

Tal i tusen kroner

Engasjementskategoriar	Engasjements-	Engasjements-	Fråtrekt ansvarleg kapital	Nyttaratingbyrå	2020	
	beløp før sikkerheiter	beløp etter sikkerheiter			Andel sikra med pant ¹	Andel sikra med garantiar ¹
Statar og sentralbankar	102.652	102.652		Ingen	0 %	0 %
Lokal regional styresmakt	2.493	2.493		Ingen	0 %	0 %
Offentlege føretak	0	0		Ingen	0 %	0 %
Multilaterale utviklingsbankar	0	0		Ingen	0 %	0 %
Internasjonale organisasjonar	0	0		Ingen	0 %	0 %
Institusjonar	202.304	202.304		0	0 %	0 %
Føretak	252.145	251.552		3.012	0 %	0 %
Massemarknadsengasjement	0	0		Ingen	0 %	0 %
Pansikkerheit eigedom	5.631.757	5.631.757		Ingen	91 %	0 %
Forfalne engasjement	83.565	83.322		Ingen	73 %	0 %
Høgrisiko-engasjement	90.494	90.494		Ingen	0 %	0 %
Obligasjonar med fortrinnsrett	75.458	75.458		75.458	0 %	0 %
Fordring på institusjonar og føretak med kortsiktig rating	298.144	298.144		298.144	0 %	0 %
Andelar verdipapirfond	319.905	319.905		162.894	0 %	0 %
Eigenkapitalposisjonar	209.784	209.784	106.116	Ingen	0 %	0 %
Andre engasjement	285.941	283.712		Ingen	0 %	0 %
SUM	7.554.642	7.551.577	106.116			

¹Her vert det kun teke omsyn til garantiar og pant som har betydning for berekning av kapitalkrav.

Andel rekna av engasjementsbeløp før sikkerheiter.

Hovudtypar av pant som vert nytta til kapitaldekningsføremål er pant i bustad og fritidseigedom. Garantiar har i liten grad betydning for kapitaldekninga. I enkelte tilfelle vert garantiar frå bankar eller regionale styresmakter nytta. Sogn Sparebank nyttar ikkje kredittderivat.

Banken føretek ikkje motrekning av eksponeringar i eller utanfor balansen, ved berekning av kapitalkrav for kredittrisiko. Verdivurdering av sikkerheiter tek utgangspunkt i sikkerheita sin marknadsverdi. Sikkerheitsobjekt som er ukjende for banken, skal dokumentere verdien sin gjennom offentlig takst. I tillegg til takst, nyttar banken eigen marknadskunnskap ved fastsetting av verdi på eigedomar i primærmarknaden til banken.

Verdivurdering av bustadeigedomar vert oppdatert ved vesentlege endringar i marknaden, ved større opplåningar og minst kvart tredje år.

Det vert teke omsyn til konsentrasjonsrisiko i banken sin ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følgje av konsentrasjon av typar sikkerheiter ikkje eksplisitt vert tilordna kapitalkrav.

4.8 Eigendelar stilt som sikkerheit

Pr. 31.12.2020 er 219 mill. kroner i OMF fond stilt som sikkerheit for lån i sentralbanken.

4.9 Motpartsrisiko knytt til derivat

Sogn Sparebank har ikkje derivat.

5 Eigenkapitalposisjonar

Banken rapporterer etter International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkningar frå IFRS fortolkingskomité (IFRIC), som er fastsett av EU. For det avlagde rekneskapet er det ingen forskjellar mellom IFRS som fastsett av EU og IASB. Rekneskapet er utarbeida basert på historisk kost prinsippet med følgjande modifikasjonar: revaluering av tomtar, finansielle derivat og finansielle eigendelar og forpliktingar er vurdert til verkeleg verdi over resultatet. Sogn Sparebank er eit konsern som er morbank, dotterselskapa Sogn Sparebank Eigedomsmekling AS, ISSB Eigedom AS og tilknytt selskap Sogn Forsikring AS. All rapportering i høve til det offentlege er difor på konsolidert nivå dersom anna ikkje går fram av rapporteringa.

5.1 Finansielle eigendelar

5.1.1 Klassifisering

Ved første gongs rekneskapsføring blir finansielle instrument klassifisert i ein av dei følgjande kategoriane, avhengig av typen instrument og føremålet med investeringa:

Finansielle eigendelar klassifiserast i gruppene:

- Amortisert kost
- Verkeleg verdi med verdiendring over utvida resultat
- Verkeleg verdi med verdiendring over ordinært resultat

Finansielle forpliktingar klassifiserast som:

- Finansielle forpliktingar til verkeleg verdi med verdiendringar over resultat
- Andre finansielle forpliktingar målt til amortisert kost

Klassifisering og måling i høve til IFRS 9 krev at alle finansielle eigendelar som er pengekrav, blir klassifisert basert på ei vurdering av banken sin forretningsmodell og kontantstraumane knytt til dei ulike instrumenta.

5.1.2 Finansielle eigendelar til verkeleg verdi over resultatet

Verkeleg verdi av finansielle instrument som blir omsett i aktive marknader blir fastsett ved slutten av rapporteringsperioden med henvising til noterte marknadsprisar eller kursar frå forhandlarar av finansielle instrument, utan frådrag for transaksjonskostnader. Marknaden er aktiv dersom det er mogleg å framskaffe eksterne observerbare prisar, kursar eller renter og desse prisane representerer faktiske og hyppige marknadstransaksjonar.

For finansielle instrument som ikkje blir omsett i ein aktiv marknad, blir den verkelege verdien fastsett ved hjelp av ein eigna verdsettingsmetode. Slike verdsettingsmetodar omfattar bruk av nyleg føretekte marknadstransaksjonar på ei armlengd avstand mellom velinformerte og frivillige partar, dersom slike er tilgjengelege, henvising til løpande verkeleg verdi av eit anna instrument som er praktisk talt det same, diskontert kontantstraumberekning eller andre verdsettingsmodellar. I den grad observerbare marknadsprisar er tilgjengeleg for variablar som inngår i verdsetjingsmodellar, så blir dei nytta.

Ein analyse av verkeleg verdi av finansielle instrument og ytterlegare detaljar om målinga av desse blir gitt opp i eigen note i samband med avlegging av årsrekneskapet.

Likviditetsporteføljen til banken er klassifisert til verkeleg verdi over resultatet i høve til den forretningsmodellen som styrer forvaltninga av likviditetsporteføljen. Eigenkapitalinstrument som er strategiske investeringar, er klassifisert til verkeleg verdi over utvida resultat utan resirkulering. Desse eigenkapitalinstrumenta er ikkje derivat eller haldne for handelsføremål.

5.1.3 Måling til amortisert kost

Finansielle instrument som ikkje blir målt til verkeleg verdi, blir målt til amortisert kost, og inntektene blir berekna etter instrumentet si effektive rente. Den effektive renta blir fastsett ved diskontering av kontraktsfesta kontantstraumar innanfor forventa løpetid.

Kontantstraumane inkluderer etableringsgebyr og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikkje direkte blir betalte av kunden, og eventuell restverdi ved utløpet av forventa løpetid. Amortisert kost er noverdien av slike kontantstraumar neddiskontert med den effektive renta.

Utlån med flytande og fast rente er klassifisert til amortisert kost. Banken nyttar ikkje fair value option på utlån med fast rente. Banken har høve til å overføre utlån med pant i bustadeigedom til Eika Boligkreditt som har belåningsgrad under 60 %. Banken overfører ikkje utlån frå eigen balanse. Banken har difor klassifisert utlån som kan overførast til Eika Boligkreditt til amortisert kost.

Finansielle forpliktingar vert målt til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode. Når tidshorizonten for den finansielle forpliktinga sitt forfallstidspunkt er relativt kort, vert den nominelle renta nytta ved berekning av amortisert kost. I kategorien finansielle forpliktingar til amortisert kost inngår klassane innskot frå og forpliktingar overfor kundar og renteberande forpliktingar som sertifikat- og obligasjonsgjeld.

5.1.4 Måling av finansielle garantiar

Utsteda finansielle garantiar blir vurdert til verkeleg verdi, som ved første gongs rekneskapsføring blir sett på som motteke vederlag for garantien. Ved etterfølgjande måling blir utsteda finansielle garantiar vurdert til det høgaste beløp av mottekne vederlag for garantien med frådrag for eventuelle resultatførde amortiseringar og beste estimat for vederlag ved eventuell innfriing av garantien.

5.1.5 Innlån og innskot frå og gjeld til kundar

Innlån vert rekneskapsført til verkeleg verdi når utbetaling av innlånet finn stad, med frådrag for transaksjonskostnader. I etterfølgjande periodar vert innlån rekneskapsført til amortisert kost utrekna ved bruk av effektiv rente. Forskjellen mellom det utbetalte lånebeløpet (fråtrekt transaksjonskostnader) og innløysingsverdien, vert resultatført over løpetida til innlånet.

5.1.6 Nedskriving av finansielle eigendelar

Under IFRS 9 skal tapsavsetningane innreknast basert på forventa kredittap. Den generelle modellen for nedskrivingar av finansielle eigendelar omfattar finansielle eigendelar som blir målt til amortisert kost eller til verkeleg verdi med verdiendringar over utvida resultat. I tillegg er òg lånetilsegn, finansielle garantikontraktar som ikkje blir målt til verkeleg verdi over resultatet og fordringar på leigeavtalar omfatta.

Ved førstegongs balanseføring skal det avsettast for tap tilsvarande 12-månaders forventa tap. 12-månaders forventa tap er det tapet som er forventa å inntreffa over levetida til instrumentet, men som kan knytast til misleghaldshendingar som inntreff dei første 12 månadane.

Dersom kredittrisikoen for ein eigendel eller gruppe av eigendelar ser ut til å ha auka vesentleg sidan første gongs innrekning, skal det gjerast ei tapsavsetning tilsvarande heile den forventa levetida til eigendelen. Dersom det oppstår eit kredittap skal renteinntekter innreknast basert på bokført beløp etter justering for tapsavsetning. Eit kredittap har oppstått når kunden er rekna for å vere i misleghald, sjå beskriving av sannsynlegheit for misleghald.

Matrisa under viser eigenkapitalposisjonar fordelt etter om dei vert haldne for gevinstføremål eller strategisk føremål. Matrisa viser òg type verdipapir og bokført verdi, verkeleg verdi, realisert gevinst/tap siste år og kor mykje av dette som er medrekna i høvesvis kjernekapital og tilleggskapital.

Tal i tusen kroner

2020

Type motpart	Bokført verdi	Verkeleg verdi	Realisert	Urealisert	Av dette	Av dette
			gevinst/tap i perioden	gevisnt/tap	medrekna i kjernekapital ¹	medrekna i tilleggskapital ¹
Aksjar og andelar - gevinstføremål	337.528	337.528	0	5.771	5.771	0
- børsnoterte aksjar	7.772	7.772	0	-33	-33	0
- andre aksjar og andelar	329.756	329.756	0	5.804	5.804	0
Aksjar og andelar - strategisk føremål	295.243	295.243	0	-3.491	-3.491	0
- børsnoterte aksjar	0	0	0	0	0	0
- andre aksjar og andelar	295.243	295.243	0	-3.491	-3.491	0

¹ Av dette siktar til urealiserte gevinst/tap

6 Renterisiko

Sogn Sparebank har identifisert følgjande kjelder til renterisiko:

- Utlån til kundar/andre bankar
- Renteberande plasseringar i verdipapir
- Innskot frå kundar
- Renteberande verdipapirgjeld
- Anna renteberande gjeld

Renterisiko på utlån til kundar oppstår i tilknytning til både flytande og fastforrenta utlån. I samsvar med finansavtalelova, gjeldande for privatpersonar, har banken ein varslingsfrist på seks veker før ein eventuell renteauke på utlån kan setjast i verk. Renterisikoen er primært knytt til behaldninga av renteberande verdipapir. Fastrenteinnskot og fastrenteutlån er til no mindre viktig for renterisikoen. Renterisikoen er primært knytt til behaldninga av renteberande verdipapir. Alle fastrenteinnskot i banken har forfall 31.12. Det er soleis ingen renterisiko knytt til fastrenteinnskot. Banken har for tida 11 fastrentelån med samla volum 18,7 mill. kroner, det utgjer 0,34 % av brutto utlån til personkundar på eiga bok. I tillegg vert fastrentelån ytt gjennom Eika Boligkreditt AS. Banken har ikkje fastrentelån til næringslivet.

Banken sine plasseringar i renteberande verdipapir er hovudsakleg sett saman av papir med flytande rente som vert regulert kvartalsvis. Banken får månadleg oversikt over kurs- og renterisiko frå meklarane til banken som vert brukt til styring av renterisiko.

Sogn Sparebank har ein obligasjonsportefølje pr. 31.12.2019 på 93,28 mill. kroner. Renterisikoen vert redusert ved at dei aller fleste av obligasjonane er knytte opp mot ei avkasting lik tre mnd. Nibor. Sett i samanheng med andre balansepostar med rentebinding, har banken likevel ein viss renterisiko.

All renteberande verdipapirgjeld er lagt ut med flytande rente knytt til tre månaders NIBOR og kvartalsvise rentejusteringar.

Styret har sett opp interne rammer for renterisiko. Banken ligg innafør desse rammene.

Banken er òg eksponert for renterisiko knytt til tap av rentenetto. Risikoen kjem fram som resultat av ulik rentebindingstid på ulike aktiva- og passivapostar i og utanfor balansen. Desse er obligasjonar, utlån til kundar, garantiar, innskot og verdipapirgjeld. Ei endring i marknadsrenta, vil gje auke eller reduksjon i banken sin rentenetto som følgje av det. Sjå note 13 i årsmelding 2019 for talfesting av sensitivitet ved 1 % renteendring. Renteberande verdipapirplasseringar, utlån, innskot frå kundar, finansinstitusjonar og låneopptak i marknaden er alle knytt til flytande rente. Utanom balanseposter, gjeld banken sitt løpande garantiansvar som er knytt til flytande rente. Renterisikoen blir kvartalsvis rapportert til styret. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko blir redusert ved at innlån og utlån i høg grad blir tilpassa same rentevilkår.

All annan renteberande gjeld har òg flytande rente knytt til tre månaders Nibor og kvartalsvise rentejusteringar. I periodar der det inngår renteberande gjeld med fast rente, blir behovet for renteswappar vurdert i kvart enkelt tilfelle.

Banken måler renterisikoen ved at det vert berekna ein gjennomsnittleg durasjon, tid til neste renteendring, for dei forskjellige renteberande postane. Durasjonen vert nytta til å simulera verknaden av ein auke eller reduksjon i rentenivået på 1 %-poeng.

Renterisikoen vert styrt etter vedtekne rammer og avgrensingar, hovudsakleg basert på forvaltningskapitalen til banken i følgjande policyar:

- Risikopolicy
- Marknadspolicy

Renterisiko pr. 31.12.2020

Eigendelar	Eksponering	Renteløpetid	Renterisiko
Utlån til kundar med flytande rente	5.428	0,12	(6,3)
Utlån til kundar med rentebinding	24	1,59	(0,4)
Renteberande verdipapir	312	0,18	(0,6)
Andre renteberande verdipapir	0		-
Gjeld			
Innskot med rentebinding	537	0,94	5,1
Flytande innskot	4.583	0,15	7,1
Verdipapirgjeld	620	0,16	1,0
Anna renteberande gjeld	0		-
Utanom balansen	0		-
Renterisiko i derivat (aktivasikring)	0		-
Renterisiko i derivat (passivasikring)	0		-
Sum renterisiko			5,9

7 Styring og kontroll av risiko

7.1 Innleiing

God risiko- og kapitalstyring er eit sentralt verkemiddel i banken si verdiskaping. Styret i Sogn Sparebank har ei målsetting om at risikoprofilen til banken skal vere låg til moderat.

Sogn Sparebank brukar VIS modellen til Eika Gruppen AS. Modellen er ein restrisikomodel basert på standardmetoden, som baserer seg på å identifisere dei risikoane som ikkje er dekkja av minstekravet. Modellen omfattar nødvendige arbeidsprosessar, instruksar, berekningar og andre dokument som er vurdert som nødvendige for å etablere ein tilstrekkeleg ICAAP prosess. Nødvendig utvikling og tilpassing i eigen bank er gjennomført av administrasjonen i banken.

Risiko- og kapitalstyringa i banken tek utgangspunkt i det definerte strategiske målbiletet slik dette kjem fram gjennom strategiplanen. Banken har etablert eigne risikostrategiar for kvart område, og det er konkretisert styringsmål og rammer for det enkelte risikoområde. Desse strategiane vert revidert minst årleg i samheng med dei andre planprosessane til banken.

Styringsmål og rammer som er nedfelt i banken sine risikostrategiar skal bidra til å sikre lønsemd i banken både på kort og lang sikt. Føremålet er å unngå for store risikokonsentrasjonar i verksemda. Konsentrasjonar som ved ei ugunstig utvikling kan bidra til å true lønsemda og soliditeten til banken.

7.2 Organisering og ansvar

Ansvar og gjennomføring av banken si risikostyring og kontroll, er delt mellom styret i banken, leiing og operative eining.

7.2.1 Styret

Har ansvar for å sjå til at banken har ein ansvarleg kapital som er tilstrekkeleg ut i frå ynskt risiko og verksemda til banken, og syta for at banken er tilstrekkeleg kapitalisert ut i frå regulatoriske krav. Styret fastset dei overordna målsettingane relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastset vidare dei overordna rammene, fullmaktene og retningslinjer for risikostyringa i banken, og etiske reglar som skal bidra til ein høg etisk standard.

7.2.2 Adm. banksjef

Har ansvaret for den overordna risikostyringa og er ansvarleg for at det vert implementert effektive risikostyringssystem i banken, og at risikoeksponeringa vert overvaka. Adm. banksjef er vidare ansvarleg for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

7.2.3 Risk and Compliance Manager

Fram til 31.12.2020 var ansvaret for risk og compliance håndtert av risk- og compliance manager i 50/50 delt stilling med tilsvarande ansvar i Voss Veksel- og Landmandsbank ASA. Frå 1.1.2021 er ansvaret delt på to 100 % tilsette i Sogn sparebank. Desse har andre oppgåver i tillegg til risk og compliance.

Sogn Sparebank har fokus på risiko- og kapitalstyring, og det er ein integrert del av styret sitt arbeid.

7.2.4 Alle leiarane

Har ansvar for å styre risiko og sikra god intern kontroll innanfor eige område i tråd med risikoprofilen som er vedteken for banken. For å sikre god økonomisk og administrativ styring, skal den enkelte leiar ha nødvendig kunnskap om vesentlege risikoforhold innanfor eige område.

7.3 Føremål og prinsipp for ICAAP

ICAAP er banken sin eigen prosess for å vurdere banken sitt kapitalbehov. Denne kapitalbehovsvurderinga skal vere framoverskuande, og dette inneber at kapitalbehovet skal vurderast i forhold til banken sin noverande og framtidig risikoprofil. Det er difor eit overordna prinsipp at banken i tillegg til å berekne behovet ut i frå gjeldande eksponering (eventuelt rammer) òg må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagd vekst og eventuelle vedtekne strategiske endringar m.v.

Risikotoleranse er storleiken på den risikoen banken er villig til å ta i verksemda si for å nå måla sine. Risikotoleransen kjem til uttrykk i rammeverket for verksemda, herunder avgrensingar i vedtekter, policyar, fullmakter, retningslinjer og rutinar. For nokre av risikoane er det vanleg å fastsetje kvantitative avgrensingar på risiko, til dømes kvantitative rammer for marknadsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjar osv. For andre risikotypar er det meir naturleg å nytte kvalitative avgrensingar. Slike avgrensingar angir kor langt banken er villig til å strekke seg på enkeltrisikoar, og representerer difor ein beskriving av risikotoleransen for desse enkeltrisikoane. Banken sin risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som vert berekna for kvar enkelt risiko.

Ved utrekning av samla kapitalbehov for alle risikoane, kan det argumenterast for at dei ulike risikoane ikkje vil materialisere seg samtidig, og at det difor eksisterer diversifikasjonseffektar som inneber at det samla kapitalbehovet er lågare enn summen av kapitalbehovet for dei enkelte risikoane. Banken har valt å leggje ein konservativ tilnærming til grunn, og ser difor bort frå slike effektar.

Banken stresstestar effekten på kapitaldekninga av eit alvorleg tilbakeslag/-nedgongskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken ein «omvendt» stresstest. I ein slik stresstest bestemmer banken først kva kapitaldekning som er so låg at banken risikerer å bli sett under administrasjon og/eller overteken. Deretter simulerer banken med ulike kombinasjonar av parameterverdiar som i sum gir det resultatet banken har fastsett. Hensikta med ein slik omvendt stresstest er å gi banken ytterlegare kunnskap om kor mykje som skal til før kapitaldekninga

til banken fell under eit kritisk nivå. Banken gjennomfører òg stresstestar av marknadsrisiko og likviditetsrisiko.

Banken har vedteke eit minimumsnivå for kapital som skal vise banken sin samla risikotoleranse. Vurderinga er basert på utrekna kapitalbehov, offentlege krav og forventningar frå marknaden. Det er etablert eit sett av handlingsreglar der det går fram kva for tiltak som skal setjast i verk ved ulike nivå av faktisk kapital. Bankens sitt kapitalmål og overordna retningslinjer for vurdering av kapitalbehovet, er vedteke av styret til banken. Administrasjonen gjennomfører dei relevante vurderingane, berekningar og legg det fram for styret. Ein slik gjennomgang vert gjort minst ein gong per år. Styret er aktivt med i prosessen, og banken nyttar ekstern revisor i kvalitetssikringa av arbeidet.

Bankens si interne vurdering av kapitalbehovet inneber ein analyse og berekning av kapitalbehov for følgjande risikoar:

- Kredittrisiko
- Likviditetsrisiko
- Marknadsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Egedomspriserisiko
- Forretningsrisiko
- Omdømerisiko
- Strategisk risiko
- Systemrisiko

Berekning av kapitalbehov for enkeltrisikolar vert gjort ved hjelp av ulike metodar mellom anna bruk av stresstestar i form av følsomheitsanalysar. I slike følsomheitsanalysar vert det fokusert på betydinga av endringar i ein enkelt variabel. I tillegg gjennomfører banken stresstesting i form av scenarioanalyse som er meint å vise betydinga for banken samla sett av samtidige endringar i fleire relevante faktorar.

7.4 Styling og kontroll av enkeltrisikoar

I det følgjande vert det gitt ein gjennomgang av banken si handtering av dei enkelte risikoane.

Sogn Sparebank er ein mellomstor kredittinstitusjon. Det er difor eit overordna mål for styret at banken sin kredittpolicy byggjer på forsvarleg risiko. Banken har utarbeida eit eige regelverk som bidreg til avgrensingar og styring av den finansielle risikoen. Finansiell risiko er delt inn i kredittrisiko, likviditetsrisiko og marknadsrisiko. Marknadsrisiko er sett saman av renterisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko. Nedanfor følgjer ei beskriving av dei ulike typane av risiko, og korleis banken har handtert desse.

Risikostyringsfunksjonen er organisert som ein integrert del av banken sitt internkontrollsystem. Ansvarleg avdelingsleiar utfører avviksrapportering til adm. banksjef, som igjen syter for vidare rapportering til banken sitt styre der det er påkrevd.

7.4.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko er definert som risiko for tap knytt til at kundar eller andre motpartar ikkje kan gjera opp for seg til avtalt tid og i samsvar med skrivne avtalar, og at mottekne sikkerheiter ikkje dekker uteståande krav. Denne typen risiko knyter seg hovudsakleg til større privat- og næringsengasjement, men òg til banken sine plasseringar i verdipapir.

Regelverket til banken, både i kreditthandboka og i reglane for verksemda på verdipapirmarknaden, gir klare avgrensingar i volum og krav til sikkerheit. Ein stor del av banken sine utlån er sikra med pant i fast eigedom, ved årsskiftet er berre ca. 1,0 % av utlåna til banken ytt utan nokon form for sikkerheit. Det er mindre forbrukslån og små lønskontolån og kredittar gitt på sokalla standardiserte vilkår.

Banken har investert i ei obligasjonsportefølje for å sikre ein nødvendig likviditetsbuffer, og er sett saman av obligasjonar utsteda av andre kredittinstitusjonar, kommunar og industriselskap. Det knyter seg liten til middels kredittrisiko til denne porteføljen. Ved årsskiftet er dei enkelte papira i porteføljen vurdert til det lågaste av kostpris og marknadspris.

7.4.1.1 Modell for risikoklassifisering

Sogn Sparebank nyttar ein sannsynlegheitsbasert (PD – probability of default) risikoklassifiseringsmodell på alle kundar der det er risiko for tap for banken. Det betyr at alle kundar med lån, kreditt eller garanti blir risikoklassifisert, i tillegg til kundar med overtrekk større kr. 1.000,-.

Risikoklassifiseringsmodellane er delt i to hovudmodellar, ein for personmarknad og ein for bedriftsmarknad.

Hovudmodellane er igjen delt i ulike undermodellar. Det vert òg gjort eit modellmessig skilje mellom eksisterande og nye kundar.

Risikoklassifiseringsmodellen som banken nyttar bereknar sannsynlegheit for at kunden går i mislighald i løpet av dei neste 12 månadane.

7.4.1.2 Sogn Sparebank si risikoklassifisering

Sannsynlegheit for misleghald i prosent		
Risikoklasse	Frå og med	Til
1	0,01	0,10
2	0,10	0,25
3	0,25	0,50
4	0,50	0,75
5	0,75	1,25
6	1,25	2,00
7	2,00	3,00
8	3,00	5,00
9	5,00	8,00
10	8,00	100,00
11	Misleghald	
12	Tapsutsett	

Basert på risikoklassifiseringssystemet til Sogn Sparebank der risikoklasse 1 representerer lågast og risikoklasse 12 høgast risiko. I risikoklasse 11 er alle kundar med misleghald over NOK 1.000 i 90 dagar gruppert. I risikoklasse 12 er alle kundar som banken har vurdert som tapsutsette gruppert.

7.4.1.3 Misleghaldne og tapsutsette engasjement

Kredittrisiko på utlån og garantiar kjem som følgje av at engasjement vert misleghaldne eller det skjer hendingar som gjer det svært sannsynleg at engasjementet vil bli påført tap på eit seinare tidspunkt. Eit engasjement vert vurdert som misleghalde når kunden ikkje har betalt forfallen termin innan 90 dagar etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikkje er dekkja inn innan 90 dagar etter at rammekreditten ble overtrekt. Misleghaldne engasjement blir gjennomgått og handsama fortløpande av administrasjonen i banken. Styret i banken får månadleg rapportar vedkomande utviklinga på misleghald. Sjå note 8 i årsmelding og rekneskap 2020 for opplysningar om misleghaldne og tapsutsette utlån og trygda for desse. Tapsutsette engasjement er engasjement som ikkje er misleghaldne, men der kunden sin økonomiske situasjon inneber ei stor sannsynlegheit for at eit allereie oppstått tap vil materialisera seg på eit seinare tidspunkt. Rentene på slike utlån løper som normalt inntil misleghaldet oppstår.

7.4.1.4 Nedskrivingar

Dersom det ligg føre objektive indikasjonar for tap på engasjement, blir engasjementet nedskrive til verdien av framtidige kontantstraumar neddiskontert basert på effektiv rente. Utlånsporteføljen er delt inn i grupper med tilnærma lik risikoprofil, og blir nedskriven dersom det ligg føre objektive indikasjonar for tap på grupper. Individuelt vurderte lån blir trekt ut av tilhøyrande gruppe og er ikkje med i grunnlaget for gruppenedskrivingar.

Banken gjennomgår portefølje av utlån og garantiar og føreteke individuelle nedskrivingar. Gruppenedskrivingar på utlån og garantiar blir føreteke med basis i risikoklassifiseringa og modellen for gruppenedskriving byggjer på bransjeinndeling av kundane, offentlege tilgjengelege konkurssannsynlegheiter og forventa restverdi på objekta.

7.4.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er definert som risikoen for at ein bank ikkje klarer å oppfylle forpliktingane sine og/eller finansiera auke i eigendelane utan at det oppstår vesentlege ekstraomkostningar i form av prisfall på eigendelar som må realiserast, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på banken sin ansvarlege kapital vil vere ein sentral føresetnad for å kunne tiltrekka seg nødvendig funding til ei kvar tid.

Styret i banken vurderer likviditetsrisikoen i Sogn Sparebank som god. Styret får månadlege rapporter om likviditetssituasjonen i banken.

7.4.3 Marknadsrisiko

Marknadsrisiko er definert som risiko for tap i marknadsverdiar knytt til porteføljar av finansielle instrument som følgje av svingingar i aksjekursar, valutakursar, renter og råvareprisar.

7.4.3.1 Aksjekursrisiko

Aksjekursrisikoen omhandlar risiko i høve til aksjar og aksjefond. Desse vert delt inn i «verkeleg verdi med verdiendringar over resultatet» og «tilgjengeleg for sal».

«Verkeleg verdi med verdiendringar over resultatet» er hovudsakleg sett saman av aksjar, eigedomsfond og private equity banken har for gevinstføremål.

«Tilgjengelig for sal» er hovudsakleg sett saman av aksjar i strategiske selskap.

Storleiken og kursutviklinga på omløpsporteføljen inngår i den månadlege rapporteringa til styret i banken.

Anleggsbeholdninga er hovudsakleg sett saman av aksjar i strategiske selskap.

Verksemda vert styrt av eigne reglar fastsett av styret, og det er gitt klare fullmakter og volumavgrensingar på området.

7.4.3.2 Valutarisiko

Banken har kun ei mindre kontantbeholdning på 1,2 mill. kroner i samband med kjøp og sal av reisevaluta. I tillegg har banken valutarisiko i samband med oppgjør vedkomande kjøp av datatenester til SDC. Banken har elles ingen aktiva- eller passivapostar i utanlandsk valuta pr. 31.12.2020.

Samla valutarisiko har banken berekna til 10,7 mill. kroner pr. 31.12.2020.

Sjå kapittel 7 punkt; finansiell risiko og note 5 i årsmeldinga, for ytterlegare informasjon.

7.4.4 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er definert som risikoen for tap eller sviktande inntening som skuldast utilstrekkelege eller sviktande interne prosessar, svikt hjå menneske og i system eller eksterne hendingar. Tapet kan skuldast bevisste eller ubevisste handlingar og/eller hendingar.

Operasjonell risiko blir ei form for "restrisiko" som ikkje er dekkja av dei andre risikoområda. Risikoen vert styrt ved at det vert teke løpande kontrollar med utgangspunkt i banken sine etablerte internkontrollrutinar. Avdekka avvik vert rapportert løpande via avdelingsleiarane til adm. banksjef, som igjen i enkelte situasjonar, rapporterer vidare til styret i banken.

7.4.5 Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er definert som risiko for tap som følgje av konsentrasjon om:

- Einskildkundar
- Enkelt bransjar
- Geografiske område

Banken har ingen store kredittengasjement pr. 31.12.2020.

Ekstra konjunkturutsette bransjar har banken definert til å omfatta fiske/fangst, hotell/restaurant og transport. Styret vurderer eksponeringa i dei ulike næringane kvart kvartal.

Banken har utlån i primærområdet, Sogn, på 65,6 %. Andre utlån er fordelt på Bergen og resten av landet. Me meiner dette gir ei god risikospreiing.

7.4.6 Eigedomsprisisiko

Denne risikotypen er definert som risiko for uventa verdifall på institusjonen sine eigedomar eller i porteføljar av eigedomsinvesteringar. Eigedomsprisisiko knytt til utlån til eigedomssektoren eller eigendelar som sikkerheit er dekkja under kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko. Banken eig eigne bankbygg som er bokført til 36,90 mill. kroner.

7.4.7 Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er definert som risikoen for uventa inntektssvingingar ut i frå andre forhold enn kredittrisiko, marknadsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegment og vere knytt til konjunktursvingingar og endra kundeåtfærd. Styret i banken vurderer forretningsrisikoen ein gong kvart år eller oftare ved behov.

7.4.8 Strategisk risiko

Strategisk risiko er risiko for uventa tap eller sviktande inntening i høve til prognosar knytt til vekstambisjonar, oppstart i nye marknader eller oppkjøp.

Banken vurderer risikoen for sviktande inntening i høve til prognosar knytt til ambisjonar om vekst, oppstart i nye marknader eller oppkjøp, som låg.

7.4.9 Systemrisiko

Systemrisiko for Eika-bankane kan vere at problem hjå andre (større) bankar kan smitta over på den enkelte Eika-banken. Det kan vere:

- Fallande verdjar på verdipapirportefølje
- Vanskeleg å få ta tak i likviditet plassert i andre bankar
- Vanskeleg å få funding på normale vilkår
- DnB som oppgjersbank er ikkje i stand til å gjennomføra oppgjær gjennom dagen

Alt dette kan utgjera ein systemrisiko dersom andre bankar får problem. Ovan- nemnde risiko vil etter banken sitt syn vere dekkja opp ved kapitalbehovs- vurdering av likviditets- og kredittrisiko.

7.5 Banken si godtgjersleordning

Styret skal i eiga sak vurderer eige arbeidet og den samla kompetansen i styret. Godtgjersle til styremedlemene skal fremjast av valnemnda og godkjennast av generalforsamlinga. Styregodtgjersle vert elles vurdert mot styregodtgjersle hjå andre selskap, og justert etter dette. Finansføretaklova regulerer kva andre verv styremedlemar kan ta på seg i tillegg til styrevervet i banken.

Det vert i årsmeldinga informert om alle godtgjersler til styremedlemene. Dersom det har vore gjeve godtgjersle utover vanleg styrehonorar, skal det spesifiserast.

Fastsetting av godtgjersle til adm. banksjef skal gjerast av det styret.

Samla godtgjersle til adm. banksjef skal gå fram av årsmeldinga.

Samla godtgjersle for adm. banksjef og andre leiande tilsette går fram av note 23 i årsmelding og rekneskap for 2020.

7.5.1 Pensjonspliktingar

Banken si pensjonsordning oppfyller krava i lov om obligatorisk tenestepensjon. Pensjonsordninga er generelt finansiert gjennom innbetalingar til forsikringsselskap basert på løna til dei tilsette og premiar vert kostnadsførde løpande over drift. Banken har ei pensjonsordning:

- Innskotsbasert ordning

Den innskotsbaserte pensjonsordninga gjeld for alle tilsette i banken.

Adm. banksjef er medlem av ordinær innskotsbasert pensjonsavtale.

7.5.2 Bonusordning

Banken har ikkje bonusordning i 2020.

Sogn
SPAREBANK

Org. nr.: 837 897 912

Telefon: 57 64 85 10

www.sognbank.no

post@sognbank.no

Aurland • Lærdal • Vik
Sogndal • Årdal • Bergen

